

válik, de a művészeti-zeneit nem szabad alábecsülni”, mondja Neumann. „Egy pusztán üzemgazdász számunkra épp olyan kétséges, mint egy csak muzsikos.”

Azt, hogy Neumann gyakornoki modellje nagy siker, már magában az a tény is bizonyítja, hogy közel a tíz éves évforduló. „Majdnem minden gyakornokunk álláshoz jutott a kurzus után”, egészíti ki Neumann nem minden büszkeség nélkül.

Nagy siker

„Ludwigshafenben sok felelősséggel ruházta fel”, vallja Thiesen. „Maga a zenekari vezetőség is nyílt volt irányomban. Egy normális gyakorlaton ez nincs így.” A 28-éves lány már egy hónapos munka után 2006 februárjában elkísérhette a zenekart egy spanyol turnéra – „mint tartalék”. Alapos lámpaláza volt „de fantasztikus tapasztalat volt. A turnén mindannyian alaposan megismertük egymást, egyszerűen csodálatos volt, mindenki nagyon barátságos volt hozzám.”

Mindez bizonyára személyes csellista tapasztalatainak is köszönhető: „A muzsikosok mint valakit, aki közülük való, elfogadtak.” Ezzel Thiesen rögtön igazolja annak szükségességét, hogy a zenekari menedzser maga is a zene világából jöjjön. Ő valóban

egy egyetemi zenekarban szerzett tapasztalatot, a heidelbergi egyetemi zenekarban ezidőtájt mint az egyetem alkalmazottját játszott. Ott egy bolognai koncert turnét és egy próba-hétvégét szervezett.

Thiesen széles tanulmányi alapokkal rendelkezik. Heidelbergben germanisztikából, zenetudományból és jogból szerzett diplomát. Ezután Berlinben publicisztikát tanult.

További kezdeményezések

Az, hogy a gyakornoki programnak nincs strukturált képzési terve, és hogy a gyakornok nem rendelkezik világosan meghatározott munkaterülettel, nem zavaró: „Az önként kialakított munkakör sok szabadságot enged meg, az ember saját felelősségére a saját útján mehet és kipróbálhatja magát – ez legalábbis nálam így volt” – mondja Thiesen. „Ez így személyes kihívást is jelent. Az ember maga éri el, ha sikere van. A pályázóknak az egyéni kezdeményező-készséget mindenesetre magukkal kell hozniuk”.

Neumann akciójának sikere – habár némi késéssel – további hasonló vállalkozásokat eredményezett. 2007 március 1-jén a recklinghauseni Neue Philharmonie Westfalen indította el zenekari menedzser-gyakornoki programját. 40 pályázó jelentkezett, egyet választottak ki közülük. Két évre terjed a gya-

kornoki kurzus, egy év után meghúzzák a köztes mérleget. A gyakornokra érdekes munka, de nagy kihívás is vár. Ennek az évnek áprilisában hozták létre a zenekar alapítványát, ide tartoznak az „Essen – európai kulturális főváros 2010” előkészületei. (*Pécs)

A jövő zenéje és kitekintés

Ha mégoly dicséretre méltóak is ezek a kezdeményezések, a továbbképzési programok és tanfolyamok, nem ámíthatjuk magunkat azzal, hogy egy alapos elméleti és gyakorlati képzés a zenekari menedzserek számára nem szükséges. Egy zenekari menedzser-iskola létesítése valóban hatalmas lépés volna előre, olyan lépés, amely mindenki számára hasznos lenne. Szilárd alapokon álló zenekari menedzsment nélkül a jövőbeli kihívásoknak nem lehet eleget tenni. Emellett kívánatos volna, ha minden érdekelt erő egy húron pendülne. Tábor- és kompetenciaharcok bármely formája nem lehet konstruktív válasz a német zenekarok jövőbeni égető kérdéseire: ezek méregként hatnak a német zenei és zenekari életre, amely a háború utáni évek legnagyobb próbáját állja ki. Nem utolsósorban: ha nem ül be mindenki egy csónakba, ez a zenekari sokszínűség hanyatlását jelentené.

(Das Orchester 2007/12)

Megelőzni gyógyítás helyett

Pszichológiai prevenció és stressz-profilaxis zenekari muzsikosok számára – Klaus Kies

Szuverénnek, sikeresnek, kedveltnek és sebezhetetlennek lenni minden kritika és minden egyéb ellen ami ártalmas lehet. Kicsoda – és melyik muzsikos – nem szeretne ilyen lenni? Mégis, a csillogó homlokzat mögött gyakran egészségi nehézségek épülnek fel, nemcsak testiek, de pszichikai, pszichoszomatikus vagy pszichoszociális irritációk és zavarok. Helyes megelőzéssel sok elkerülhető lenne.

Muzsikos-specifikus lelki, pszichoszomatikus és pszichoszociális problémákról már néhányszor tudósítottunk. A pszichikai területen mindenek előtt félelmekről, pl. előjátszást vagy fellépést kísérő lámpalázzról volt szó („Hogy állíthatom be magam nyugodtnak?”) A pszichoszomatikus területen dominálnak a játékszavak, például mozgás-korlátozottságok a könyökben vonóvezetés közben („A karomat egyszerűen nem

vagyok képes a felső húrra emelni”), vagy intonálási zavarok a fúvósoknál („Iszonyatos, ha az ajkaim elkezdenek remegni”). De a zenekari hierarchián belüli szociálpszichológiai problémák is, szociális és hasonló konfliktusok a muzsikosok általános lelkiállapota szempontjából nem alábecsülendő szerepet játszanak. („A dirigensem egy emberi katasztrófa”). Mindezek a dolgok meg tudják nehezíteni az alkalmazottak életét.

Annál logikusabb, hogy lehetőség szerint még időben lépünk fel a felvázolt jelenségek ellen, legfőképpen a pszichoprofilaxis és prevenció tudományosan megalapozott módszereivel.

Pszichoprofilaxis, lehetőleg korán

A pszichológiai megelőzést lehetőség szerint már a képzésnél, azaz a főiskolai tanulmányok során kellene elkezdni. A pszichi-

